

Füsioloogiline kompleksides jubedus

MÄRT TREIER

Esta Tatriku arvustus vastesietendunud "Tuleingli" kohta eilse Postimehe veergudel hiilgas erakordselt mahlaka põrmutallamisega. Teiste sõnadega mahutati artiklisse "Läbikukkumine või ehk abituse apoteoos?" selline ports eemaletõukavat juttu, et käsi tõusis repliigiks lausa iseenesest.

Subjektiivsus jääb igavesti subjektiivsuseks. Objektivse kriitika võimalikkus tehti mõned kuud tagasi toimunud leheväitluste series kiiresti tolmuks. Meeldis või ei meeldinud? Mitte selles pole küsi-

repliik

mus. Põhimõtteliselt mitte selles. Küsimus tõstatub hoopis teise vaatenurga alt.

Jättes kõrvale kogu arvustuse üldise maigu, tsiteerin Esta Tatriku arvustusest vaid üht lauset: "Esitantsijaks ei saa pidada inimest, kelle füüsiline väljanägemine tekitab vaatajas füsioloogilist piinlikkust." Need sõnad olid mõeldud iseloomustamiseks Kaie Kõrbi kauaaegset lavapartnerit Viesturs Jansonsit. Kontekstiväline lause? Ei usu. Selleks kõlab too-

dud mõte piisavalt adekvaatselt ja selgelt.

Nõustun – ballett on päris kindlasti esteetika etalon. Aga vägagi kohatu on lugeda väerika päevalehe veergudelt tumekollasele ajakirjandusele iseloomulikku labast isikukirjeldust. Kui ajakirjanik siiski leiab, et ei saa sedasorti mõtteavaldusest mööda hiilida, siis tuleks mõtted professionaalse asjatundlikkusega ridade vahele pikida. Seesama kehtib ka võimalike komplekside kohta.

Kriitika on sõna, mis lõhneb laiema üldsuse jaoks nii või teisiti

ebameeldivalt. Kui kriitik võtab vaevaks enamikus oma artiklites purustada viimne kui ilus silmapilk kavatsusega peletada eemale kunstialteid inimesi, siis võib teda ükskord saatma hakata samasugune kuulsus nagu legendaarset soome kriitikut Seppo Heikinheimot, keda suudab pärast surma hea sõnaga meenutada ainult käputäis väärastunud fanaatikuid.

"Ei midagi positiivset?" küsis arvustuse lõpus Esta Tatrik, ja leidis küsimusele lühikese vastuse: "Ei!" Paraku tuleb kriitikale kriitikat tehes samasugusele järel-
dusele jõuda...

"Sõnumileht", 29. IX '98